

HET NEDERLANDSE RODE KRUIS

DISTRICT: MIDDEN-LIMBURG

AFDELING: ECHT EN OMSTREKEN

Drs. E.W.J. Ficken, Rode Kruis Arts

Mevr. K. Geraedts-Vluggen, opticiën

Datum: 10 november 2003

E.F./R.K.:03.09.04

Onderwerp: Lesavond: Oogheelkunde

Ons gezichtsvermogen

Dat wij beelden op kunnen nemen vanuit onze omgeving, wordt ons mogelijk gemaakt door: onze oogkassen, met oogbol, oogspieren, traanklier en oogleden (met traankanalen), de oogzenuwen die de prikkels van ons netvlies naar de hersenschors transporteren, alwaar de prikkels weer verwerkt worden door de achterhoofds-hersenschors.

Problemen met het gezichtsvermogen kunnen dus op alle niveau's ontstaan, zowel door aangeboren of verworven afwijkingen in de weefsels en organen, door beschadigingen van buitenaf, alsook door stoornissen in het functioneren.

Graag willen wij de meest voorkomende problemen met U bespreken, waarna wij dieper in zullen gaan op de rol van de opticiën, waar het het onderzoek en de verbetering van ons gezichtsvermogen betreft.

Oogkassen

De oogkas, als onderdeel van de schedel, is de benige beschermingskast voor de oogbol, de traanklier en de aanhechtingsplaats voor de (2 x 6) oogspieren, welke de oogbollen, simultaan, laten bewegen.

Bij inwerking van harde trauma's, kan de oogkas breken en kan de oogbol zelfs in de kaakholte zakken.

Oogleden

De oogleden kunnen vrij gemakkelijk ontstoken raken, eventueel ten gevolge van cosmetica. Een bekend euvel is het hordeolum ('strontje', 'wegesjiet') en het chalazion. Goede reiniging, vermijden van cosmetica en eventueel een oogzalf helpen hier goed.

Oogspieren

Oogspier-problemen, b.v. aangeboren, ten gevolge van trauma's of als gevolg van een CVA, hebben vaak strabismus ('scheelzien') tot gevolg. Soms biedt een operatieve correctie van de oogspieren, hier soelaas.

Oogbol

De lichtprikkel dringt het oog binnen via de cornea (hoornvlies), voorste oogkamer, door de pupil (een opening in de iris, door de ooglens, door het glasvocht, waarna de lichtprikkel het netvlies bereikt. In het netvlies, zorgen de staafjes en de kegeltjes voor de lichtwaarneming. Tevens circuleert in de oogbol zelf, ook een vloeistof, het kamerwater, dat het oog op spanning moet houden.

Het hoornvlies kan gemakkelijk beschadigd raken door stofdeeltjes, zandkorrels, ijzerdeeltjes, maar ook door zonne-straling of lassen (soms door contactlenzen). Soms zijn losse deeltjes makkelijk zelf uit het oog te spoelen, soms moeten deze door huisarts/oogarts verwijderd worden en dienen ontstekingen behandeld te worden.

Ontstekingen van het hoornvlies zijn soms, die van de iris zijn altijd ernstig en moeten snel door een huisarts/oogarts behandeld worden !

- Wanneer in de -

Wanneer in de oogbol teveel kamerwater aangemaakt of te weinig kamerwater afgevoerd wordt, kan een te hoge druk in de oogbol ontstaan (glaucoom), waardoor het netvlies blijvend beschadigd kan raken.

Regelmatige meting, b.v. bij de opticiën of de huisarts, is belangrijk.

De ooglenzen kunnen aangeboren vertroebeld zijn, of op latere leeftijd troebel worden (cataract). Als men ermee geboren wordt, moet dit zo snel mogelijk geopereerd worden; op oudere leeftijd wacht men het liefst enige tijd. Meestal wordt er dan een kunstlens voor in de plaats gezet.

Het glas- en kamervocht moet zorgen dat het netvlies tegen het vaatvlies en de buitenzijde van de oogbol aangedrukt blijft, doch soms kan de druk te laag worden (glasvochtloslating). Het netvlies zelf kan echter ook loslaten (netvliesloslating), hetgeen met lasertherapie behandeld kan worden. Bij suikerziekte gaan allerlei nieuwe bloedvaatjes in het netvlies woekeren, hetgeen ook met lasertherapie behandeld moet worden. Op oudere leeftijd kan de z.g. 'gele vlek' gaan slijten (macula-degeneratie), waar (nog) weinig aan gedaan kan worden.

Oogzenuwen

Deze kunnen ontstoken raken, b.v. bij Multiple Sclerose, maar ook door trauma's of tumoren ernstig beschadigd raken.

Hersenschors

Ook deze kan beschadigd worden door tumoren, ontstekingen (encephalitis, meningitis), trauma's, bloedingen en CVA's. Operatie is zeer moeilijk, meestal onmogelijk.

Traanklieren/ traankanalen

De traanklieren zitten aan de buitenzijde van de oogkassen. Meestal wordt de traan-productie op oudere leeftijd minder en krijgt men last van z.g. 'droge ogen'. Kunst-tranen helpen hierbij bijzonder goed.

De traankanalen moeten zorgen, dat het geproduceerde traanvocht ook weer afgevoerd wordt. Problemen ontstaan als de traankanalen (bij de geboorte nog) verstopt zijn, ontstoken raken, of (op oudere leeftijd) niet meer goed tegen de oogbol aanliggen, waardoor de tranen 'over de wangen biggelen' en/of de oogleden ontstoken raken.

Visus-problemen en correctie

Om te zorgen, dat tekortkomingen van onze ogen bijtijds ontdekt worden, speelt op kinder-leeftijd het consultatie-bureau en de schoolarts een belangrijke rol, op oudere leeftijd zijn dat de huisarts en de opticiën, die de kennis en deskundigheid in huis hebben, om te onderkennen, welke oogheilkundige problemen zijzelf kunnen behandelen en wanneer zij moeten doorverwijzen naar de oogarts. M.n. de opticiën heeft daarvoor een uitgebreide opleiding gehad en beschikt tevens over vele technische hulpmiddelen.

Ook voor een eventuele verbetering van het gezichtsvermogen, staan ons diverse hulpmiddelen ter beschikking, die op de persoon én de klacht, aangemeten moeten worden.

Drs. E.W.J. Ficken, Rode-Kruis-arts.